

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

Oppimäärän erityinen tehtävä

Kirkkonummen linjaus:

Opetuksen järjestäminen

Kirkkonummi on kaksikielinen ja kansainvälinen kunta. Kirkkonummella maahanmuuttotaustainen oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus – oppimäärää. Oppilaiden kielet, kielelliset valmiudet ja kulttuurinen tausta otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä. Kirkkonummella opetusta voidaan antaa:

- erillisissä S2 -ryhmissä
- eriyttynä suomen kieli ja kirjallisuus oppituntien yhteydessä
- osittain suomen kielen ja kirjallisuuden oppitunneilla ja osittain S2-ryhmässä
- samanaikaisopetuksena

S2-opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän opettajien kanssa. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaiheet. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat.

Opetus tukee oppilaan monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisten identiteettien rakentumista. Oppilasta kannustetaan monikielisyyteen ja oman äidinkielen vahvistamiseen suomen kielen rinnalla yhteistyössä huoltajien kanssa. Kirkkonummella oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Opetuksen järjestäjä huolehtii, että huoltajat saavat riittävästi tietoa oman äidinkielen opetuksen merkityksestä ja saatavuudesta.

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta ja sopivuutta määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta.

Oppimäärän valinta ei silti rajoita opetusjärjestelyjä: mahdollisuuksien ja oppilaan oppimistarpeen mukaan S2-oppimäärää opiskeleva voi osallistua äidinkielen tunneille (suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä) kunhan huolehditaan tarvittavasta opetuksen eriyttämisestä.

Tarvittaessa oppilas voi saada tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin. Tukea voidaan antaa yhteistyössä erityisopettajan kanssa.

Oppimisympäristöt

Oppilaan kieli, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kaikissa kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärään liittyviä taitoja harjoitellaan toiminnallisesti ja kannustavasti. Oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi ja oppilaita innostavaksi teksti- ja kieliympäristöksi, jossa otetaan huomioon myös oppilaiden monikielisyys. Oppilaille

tarjotaan tilaisuuksia puhua ja tulla kuulluksi. Oppilasta osallistetaan opiskeluun ja vahvistetaan oppilaan myönteistä suhtautumista oppimiseen ja oppiaineeseen.

Draamapedagogisten menetelmien avulla vahvistetaan ryhmähenkeä ja monipuolistetaan oppilaiden vuorovaikutustaitoja. Opetuksessa käytetään tietoja viestintäteknologiaa sekä hyödynnetään mahdollisimman monipuolisesti digiopetusaineistoja. Lisäksi tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Koulut voivat verkostoitua eri toimijoiden kesken ja hyödyntää omaa lähiyhteisöä.

Siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään

Koulussa tulee säännöllisesti seurata ja arvioida suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sopivuutta oppilaalle. Oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Erityisesti on tärkeää varmistaa oppimäärän sopivuus, kun opetuksessa lähestytään nivelvaihetta, esimerkiksi ennen kolmannelle tai seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun hän on saavuttanut riittävän suomen kielen taidon kielitaidon eri osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä. Oppimäärän vaihtoa suositellaan, kun merkittäviä puutteita oppilaan suomen kielen eri osa-alueilla ei ole ja hänellä on riittävät valmiudet opiskella oman vuosiluokkansa mukaisesti.

Koulun tulee kertoa huoltajalle oppimäärän vaihdon hyödyistä ja esittää perustelut oppimäärän vaihdosta, sekä kertoa oppimäärän valinnan vaikutuksista. Oppilaan huoltaja tekee lopullisen päätöksen oppimäärän valinnasta.

Oppimäärän vaihdon yhteydessä korostuu erityisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opettajan sekä suomen kieli ja kirjallisuus -opettajan yhteistyö. Siirtymävaiheissa voidaan hyödyntää erityisesti yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.

Oppimäärän vaihdon jälkeen oppilaan oppimista voidaan tukea oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä, kuten kielitietoinen opetus, eriyttäminen, monipuolinen arviointi ja joustava ryhmittely. Oppilaan edistymistä seurataan ja tarvittaessa hänet ohjataan oppimisen tuen piiriin.

Arviointi

Arvioinnin äidinkielessä ja kirjallisuudessa tulee olla oppimista tukevaa. Arvioinnissa painotetaan oppilaan vahvuuksia. Opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin avulla oppilas saa monipuolista palautetta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän eri osa-alueilta. Kaikki viisi tavoite- ja sisältöaluetta, sekä niihin liittyvät arviointikriteerit vaikuttavat oppilaan arviointiin.

Oppilaan tulee tietää opiskelun tavoitteet ja arviointiperusteet. Oppilas osallistetaan arviointiin esimerkiksi itsearvioinnin ja arviointikeskustelujen avulla. Itsearvioinnin ja

vertaisarvioinnin kriteerit on neuvottava oppilaille. Oppilaita ohjataan antamaan toisilleen rakentavaa palautetta. Vertaisarvioinnin avulla oppilas harjaantuu myös saamaan palautetta. Vertaisarviointia voidaan käyttää esimerkiksi kirjoitelmien, ryhmätöiden ja suullisten esitysten arvioinnissa. Vertaisarviointia voidaan tehdä esimerkiksi pareittain. Itsearviointin avulla oppilasta ohjataan konkretisoimaan omat tavoitteensa, taitojensa kehittämiskohteet ja vahvuutensa.

Opettaja seuraa oppilaan kehittymistä ja antaa hänelle jatkuvaa ja monimuotoista palautetta. Suullista palautetta opettaja voi antaa esimerkiksi tuntitilanteissa, kirjoitusprosessin aikana ja erilaisissa arviointikeskusteluissa. Kirjallista palautetta oppilas voi saada mm. kirjoitelmien ja vihkotyöskentelyn yhteydessä.

Opetuksen tavoitteet, sisältöalueet ja laaja-alaisen osaamisen alueet

Opetuksen tavoitteet, keskeiset sisältöalueet ja arviointi muodostavat äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa jatkumon. Sama tavoite, sekä sisältöalue koskee useaa vuosiluokkaa, mutta opetuksen tavoitteet ja sisällöt painotetaan eri vuosiluokille. Tärkeää on, että tavoite, sisältöalueet ja arviointi tukevat S2-oppilaan siirtymistä S1-opetukseen, kun hän on saavuttanut riittävän suomen kielen taidon kielitaidon eri osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä, omaan vuosiluokkaansa nähden.

Opetuksen tavoitteet, keskeiset sisältöalueet, sekä laaja-alaisen osaamisen alueet tarkennetaan seuraavassa taulukossa.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2			
Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Paikallinen näkökulma vuosiluokilla 1-2	Laaja-alainen osaaminen
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan	S1 Vuorovaikutustilanteessa toimiminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 1-2. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisu	S1 Vuorovaikutustilanteessa toimiminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokalle 1. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen,
T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisuvoimaa ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin	S1 Vuorovaikutustilanteessa toimiminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokalle 1. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsittevarannon kartuttamiseen	S2 Tekstien tulkitseminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokalle 1. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkuudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan	S2 Tekstien tulkitseminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokalle 1. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T6 ohjata oppilasta harjoittamaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kielipöytäkirjojen rakenteiden tuottamista	S3 Tekstien tuottaminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokalle 1. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T7 ohjata oppilasta harjoittamaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja	S3 Tekstien tuottaminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokalle 1. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T8 kannustaa oppilasta harjoittamaan oikeinkirjoituksen perusasioita	S3 Tekstien tuottaminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokalle 1. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokalle 1. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkuudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuurin tutustumiseen	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokalle 1. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokalle 1. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja huolehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kieliohjaajana	S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena.	Kielitaidosta riippuen vuosiluokilla 1.-2.lk. Laajennetaan sanavarastoa ja vahvistetaan oppilaan sosiaalista kielitaitoa sekä luodaan perustaa eri tiedonalojen kielten oppimiselle mm. kielitietoisia opetusmenetelmiä hyödyntämällä (esim. kuvasanastot, tekstin avainsanat ja -käsitteet, synonyymit, sanojen ja käsitteiden selkokielliset vastineet tarvittaessa). Tuetaan ja vahvistetaan oppilaan myönteistä käsitystä itsestään kieliohjaajana. Hyödynnetään erilaisia laitteita ja sähköisiä oppimisympäristöjä, kun harjoitellaan esim. tiedonhankintaa ja oman oppimisen arviointia. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena (esim. sanojen kääntäminen ja kirjoittaminen omalla äidinkielellä, kirjojen lukeminen omalla äidinkielellä mahdollisuuksien mukaan).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin	S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena.	Kielitaidosta riippuen vuosiluokilla 1.-2.lk. Ohjataan oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään erilaisiin tekstilajeihin mm. kielitietoisuuden opetuksen keinoin: esim. tutustutaan ja mallinnetaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa, mallinnetaan eri oppiaineisiin liittyviä tekstejä ja hyödynnetään kuvataitea havainnollistamaan eri oppiaineiden tekstilajeja ja sanastoa. Hyödynnetään kielitietoisuutta opetuksessa yhteistyötä luokan- ja aineenopettajan välillä. Kannustetaan oppilasta oman äidinkielen opiskeluun.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kieliohjaamistaan	S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena.	Kielitaidosta riippuen vuosiluokilla 1.-2.lk. Ohjataan oppilasta havainnoimaan omaa kieliohjaamista ja harjoittamaan itsearviointia (esim. puhumisen äänittäminen). Kannustetaan oppilasta oman äidinkielen opiskeluun.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 3-6			
Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Paikallinen näkökulma vuosiluokalla 3-6	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisilla ja ei-sanallisilla ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä	S2 Tekstien tulkitseminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämistästrategioita käyttäen	S2 Tekstien tulkitseminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T6 ohjata oppilasta päättävään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	S2 Tekstien tulkitseminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T7 innostaa oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintätojen sujuvoittamista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	S3 Tekstien tuottaminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kielipölyisiä rakenteita	S3 Tekstien tuottaminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta	S3 Tekstien tuottaminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämyksen jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielisiä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena.	Kielitaidosta riippuen vuosiluokilla 3-6. Laajennetaan sanavarastoa, vahvistetaan oppilaan sosiaalista kielitaitoa ja eri tiedonalojen kielten oppimista mm. kieliopetusmenetelmiä hyödyntämällä (esim. kuvasanastot, tukisanalast, tekstin avainsanat ja -käsitteet, vertailevat taulukot, synonyymit, sanojen ja käsitteiden selkokieliestet vastineet tarvittaessa, oppikirjatekstien rakenteen läpikäynti). Tuetaan ja kannustetaan oppilaan myönteistä käsitystä itsestään suomen kielen käyttäjänä. Kannustetaan oppilasta käyttämään mediaa monipuolisesti suomen kielellä ja muilla osaamillaan kielillä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa	S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena.	Kielitaidosta riippuen vuosiluokilla 3-6. Ohjataan oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään erilaisiin tekstilajeihin mm. kieliopetuksen opetuksen keinoin: esim. tutustutaan ja mallinnetaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa, mallinnetaan eri oppiaineisiin liittyviä tekstilajeja ja hyödynnetään kuvataitea havainnollistamaan eri oppiaineiden tekstilajeja ja sanastoa. Hyödynnetään kielitietoisessa opetuksessa yhteistyötä luokan- ja aineenopettajan välillä.	L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietoaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä	S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena.	Kielitaidosta riippuen vuosiluokilla 3-6. Tuetaan ja kannustetaan oppilasta työskentelemään suomeksi sekä hakemaan ja jäsentämään tietoa itsenäisesti. Tiedonhaku perheen omilla kielillä eri oppiaineissa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 3-6			
Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Paikallinen näkökulma vuosiluokalla 3-6	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisekeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä	S2 Tekstien tulkitseminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämistästrategioita käyttäen	S2 Tekstien tulkitseminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T6 ohjata oppilasta päättävään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	S2 Tekstien tulkitseminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T7 innostaa oppilasta edistämään käsitteellistämisen ja näppärintaiteiden sujuvoittamista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	S3 Tekstien tuottaminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kielipölyisiä rakenteita	S3 Tekstien tuottaminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta	S3 Tekstien tuottaminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämyksen jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielisiä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen.	Kielitaidosta riippuen hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän paikalliset tavoitteet vuosiluokille 3-6. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monilukutaitoa ja hulehditaan, että S2-oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin muutkin oppilaat vuosiluokkatasolla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena.	Kielitaidosta riippuen vuosiluokilla 3-6. Laajennetaan sanavarastoa, vahvistetaan oppilaan sosiaalista kielitaitoa ja eri tiedonalojen kielten oppimista mm. kieliopetusmenetelmiä hyödyntämällä (esim. kuvasanastot, tukisanalast, tekstin avainsanat ja -käsitteet, vertailevat taulukot, synonyymit, sanojen ja käsitteiden selkokieliestet vastineet tarvittaessa, oppikirjatekstien rakenteen läpikäynti). Tuetaan ja kannustetaan oppilaan myönteistä käsitystä itsestään suomen kielen käyttäjänä. Kannustetaan oppilasta käyttämään mediaa monipuolisesti suomen kielellä ja muilla osaamillaan kielillä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa	S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena.	Kielitaidosta riippuen vuosiluokilla 3-6. Ohjataan oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään erilaisiin tekstilajeihin mm. kieliopetuksen opetuksen keinoin: esim. tutustutaan ja mallinnetaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa, mallinnetaan eri oppiaineisiin liittyviä tekstilajeja ja hyödynnetään kuvataitea havainnollistamaan eri oppiaineiden tekstilajeja ja sanastoa. Hyödynnetään kielitietoisessa opetuksessa yhteistyötä luokan- ja aineenopettajan välillä.	L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietoaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä	S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena.	Kielitaidosta riippuen vuosiluokilla 3-6. Tuetaan ja kannustetaan oppilasta työskentelemään suomeksi sekä hakemaan ja jäsentämään tietoa itsenäisesti. Tiedonhaku perheen omilla kielillä eri oppiaineissa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Kirkkonummella Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa yhteistyö suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kanssa on jatkuvaa ja tarkoituksenmukaista. Yhteistyö korostuu erityisesti vaihdettaessa oppimäärää suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään. Oppimäärää vaihtaneen oppilaan oppimista seurataan, ja tarvittaessa oppilas ohjataan oppimisen tuen piiriin.

Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä mahdollisen oman äidinkielen opetuksen kanssa suomen kieli ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Kirkkonummella Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opettajat tekevät yhteistyötä. Erityisesti suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien yhteistyö vahvistaa suomen oppimisen jatkumoa. Tavoitteena on siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja eri tiedonalojen kielissä on saavutettu.

Luku 10. Kieleen ja kulttuurin liittyviä erityiskysymyksiä

10.4 Maahanmuuttotaustaiset oppilaat

Kirkkonummella maahanmuuttotaustaisten oppilaiden opetuksessa tuetaan oppilaiden monikielisyyttä sekä identiteettien ja itsetunnon kehittymistä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat, kuten äidinkieli, kulttuuri sekä maassaoloaika.